

Alle landets fylkesmannsembeter

Deres ref:

Vår ref: 2015/56368-11

Arkivkode: 30

Dato: 22.09.2017

Bruk av private aktører i barnevernet

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet viser til at flere fylkesmannsembeter har gitt uttrykk for at grensene for kommunenes bruk av private barnevernaktører er uklare innenfor dagens regelverk, og at de er usikre på hvordan de skal rådggi kommunene i disse sakene.

Bruken av private aktører i barnevernet har økt over tid og private selskaper er i dag en viktig leverandør av tjenester og tiltak.¹ Barne- og likestillingsdepartementet har lagt til grunn at kommunene kan benytte private aktører til visse oppgaver.² Det har fra Barne- og likestillingsdepartementets side vært forutsatt at utøvelse av offentlig myndighet ikke kan delegeres til private aktører, og at ved bruk av private aktører har barnevernstjenesten faglig, reelt og formelt det hele og fulle ansvaret. Dette innebærer at lederen for barnevernstjenesten er forpliktet til å utøve aktiv styring og ledelse av private konsulenter, og at disse er underlagt instruksjonsmyndighet.

I kommunene benyttes private aktører blant annet til å gjennomføre saksbehandling i form av undersøkelser, forberede og representere ved behandling av saker i fylkesnemnd og domstoler, yter og følger opp ulike tiltak både i og utenfor hjemmet, veilede fosterforeldre m.m. Det vises i denne sammenheng til rapportene som er utarbeidet av Vista Analyse (rapport 2015/51, 2016/19 og 2016/47). Rapportene gir ny kunnskap om bruken av private aktører i barnevernstjenesten. De viktigste årsakene til barnevernstjenestens kjøp av tjenester fra private er manglende kapasitet og kompetanse i tjenestene.

Direktoratets vurderinger

Opplysningene fra Vista Analyse om at tjenester med liten kapasitet/svak kompetanse er mer tilbøyelige til å kjøpe bistand stemmer godt med de beskrivelser direktoratet har fått i møte med flere fylkesmannsembeter. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet har også fått tilbakemelding om at tjenester, i krevende perioder, i stor grad løser sine utfordringer ved å leie inn private aktører og konsulenter. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet vil peke på at det her ligger en risiko for sviktende oppfølging og manglende styring av private aktører som utfører oppdrag på vegne av barnevernstjenesten.

¹ Prop. 73 L (2016-2017) Endringer i barnevernloven (Barnevernsreformen) pkt. 4.1.6

² Brev av 21. oktober 1993 ref. 92/00841 og 25. mars 1999 ref.1431K MKS-002

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet vurderer at det ikke er anledning til å leie inn en barnevernleder fra et privat selskap til å lede den kommunale barnevernstjenesten. Dette er klart i strid med barnevernloven. Stillingens ansvar og myndighet innebærer at det må fattes avgjørelser og gjøres inngrep med stor betydning for barn og familier. Dette er i kjernen av offentlig myndighetsutøvelse som ikke kan delegeres til private aktører eller konsulenter uten klar hjemmel i lov. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet legger videre til grunn at barnevernstjenesten ikke kan delegere barnevernleders vedtaksmyndighet til private rettssubjekter. Dette er i tråd med Barne- og likestillingsdepartementets tidligere uttalelser. Barnevernstjenestens leder må ha det fulle ansvaret for virksomheten, både formelt og reelt. Hensynet til legalitetsprinsippet tilsier at det må være en klar hjemmel i lov for å kunne sette bort en slik oppgave til private aktører.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet vurderer at det også vil kunne være ulovlig å overlate andre avgjørelser som er en del av barnevernstjenestens saksbehandling til private aktører. Eksempelvis kan dette kunne være avgjørelser om å kreve å snakke med barn i enerom, gjennomføre hjemmebesøk som verken barn eller foreldre kan motsette seg eller gi pålegg om at et barn skal til sykehus for medisinsk undersøkelse.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet viser for øvrig til Prop. 73 L (2016-2017) *Endringer i barnevernloven (barnevernsreform)*, hvor det opplyses om at kommunenes rammer for bruk av private aktører i barnevernet skal utredes med hovedvekt på fosterhjemsområdet.

Med hilsen

Kjetil Andreas Ostling (e.f)
assisterende direktør

Anders Henriksen
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Kopi:
Fylkesnemndene
Sentralenheten for fylkesnemndene
Regionene i Bufetat
Barne- og familieetaten, Oslo kommune
Barne- og likestillingsdepartementet
Helsetilsynet